

UN TROS DE
CONVERSA AMB

ADA
CASTELLS

Gregorio Luri, professor

G.L. Ens hem begut l'enteniment guiats per les millors intencions. L'educació no és víctima de forces malèfiques amb fins perversos sinó de la beateria. A l'ESO es diu que es volen alumnes naturals, però quan la realitat no està a l'alçada de les expectatives ho trobem incomprendible i decebedor.

A.C. Rousseau ha fracassat?

G.L. No. S'ha trivialitzat. Agafem cinc euros de Rousseau, cinc euros de Freud, cinc euros de la pedagogia anarquista de la no directivitat i anem fent. De Rousseau, l'home és bo per naturalesa; de Freud, la frustració és terrible, i de la no directivitat, no cal autoritat perquè crea més problemes dels que soluciona. Aquesta barreja és inconsistent i molt narcisista. No ens podem guiar per aquestes bones intencions perquè la realitat és molt crua i sempre guanya.

A.C. I quina és aquesta realitat?

G.L. A Catalunya les xifres són alarmants. Hi ha un 30% de fracàs escolar i no fracassen únicament els qui tenen dificultats sinó també els més capacitats. Arreu hi ha excel·lència i a Catalunya aquesta franja és gairebé buida. O bé hi ha alguna força tel·lúrica o climatològica que no tenim controlada o bé aquest fracàs ens està examinant a tots d'una manera urgent.

A.C. ¿Hem d'anar a la privada, a la pública, a la concertada?

G.L. O a les classes particulars. Hi ha un altre sistema que tenim davant dels nassos i que mai es té en compte i és el de les classes particulars i acadèmies de reforç sense cap control de ningú. Cada família es gasta mil euros en aquest sistema.

A.C. Bé, i per què ens passa això, als catalans?

G.L. Quan una situació és molt greu, el pitjor és protegir-nos amb fórmules. S'ha de mirar la realitat cara a cara, però no ho fem. El que fem és augmentar els recursos i reduir el nombre d'alumnes per aula, i cap d'aquestes mesures no serveix de res. Ara estem a 4.000 euros per alumne, pel damunt de la mitjana, i mira com ens va. La reducció d'alumnes tampoc no garanteix res

per molt que se m'emprenyin: si un mestre és dolent amb 30 alumnes no serà més bo perquè en tingui 10.

A.C. I què tenen en comú els països que funcionen?

G.L. Que han entrat en un cercle virtuós al voltant de l'ensenyament, com nosaltres hem entrat en un cercle viciós. Cal recuperar l'autoritat dels continguts. Hem de demanar la mateixa competència al mestre que la que demanaries a un lampista que et ve a arreglar una fuita. Oi que no li pagaries si no fos capaç de solucionar-ho, encara que et digués que tenia tota la bona voluntat del món de posar-hi remei? Catalunya és plena de mestres desanimats que han perdut la confiança en el que fan, que viuen en un perpetu canvi legislatiu. Hi ha una desconfiança entre l'escola, els pares i els mestres i tot això ho hem de trencar amb una cosa extra: l'optimisme de la voluntat. Mirem l'experiència de Califòrnia, que per moltes raons és un lloc que es pot comparar amb Catalunya. Hi ha un alt percentatge de fracàs escolar, amb un fatalisme instal·lat en el sistema. Negres i hispanos ja estan condemnats, i no per ser immigrants, perquè els asiàtics presenten millors resultats que els blancs. Curiosament, però, a la població de Santana tot això no passa. Ni els hispanos ni els negres fracassen perquè han aconseguit fer versemblant que el temps passat a l'escola els obre perspectives.

A.C. Però aquí també és així.

G.L. No. A Catalunya, el fracàs està associat a la facilitat amb què es trobava feina. Molts nois de 16 anys preferien guanyar 1.000 euros que estudiar cinc anys més. Tots hem tin-

gut amics que ens han arribat amb una moto impressionant que s'havien comprat en la primera feina, i això és molt temptador.

A.C. Això s'ha acabat.

G.L. Sí, ara veurem què passa amb la crisi.

A.C. I què hem de fer per tornar a valorar el bon mestre?

G.L. Un cop nomenat, és molt difícil controlar un mestre. A Cuba han arribat als sis controls anuals i si no els passen han de fer reciclatges obligatoris i poden arribar a ser acomiadats. Els defensors de la Revolució Cubana poden anar vantant-se del sistema educatiu de l'illa, però a Costa Rica el nivell és equiparable. En canvi, a Finlàndia també és molt bo i van eliminar les inspeccions. Són els mateixos centres els qui s'autoavaluen, però reconec que per fer això s'ha de tenir mentalitat protestant. Per tant, és molt més fàcil formar de veritat el mestre abans que accedeixi a la seva plaça que no pas controlar-lo després. El que hem de fer és garantir que els formem bé

i això no és així: no estan a l'alçada del que socialment se'ls demana.

A.C. I les AMPA, hi ajuden?

G.L. Això és fruit d'un altre idealisme de la LOGSE de crear una comunitat educativa. Sona molt bé, però no ha funcionat. Els pares i els mestres tenen una funció diferent i de vegades és oposada. El nen és qui és a la família i allà està per damunt de tot. És el seu refugi de les intempèries. L'escola no fa aquest paper. El seu paper és ajudar a fer el pas de l'àmbit afectiu de la família a l'exigència de la societat, que ens tracta no per ser qui som sinó pel que sabem fer. El paper de l'escola és insubstituïble. Hi ha una frase de Hannah Arendt que, com sempre, és molt encertada. Diu que el mestre té dret a voler una societat millor però que, com a mestre, té l'obligació de preparar els nens en la societat on viuen. Això d'aprendre a aprendre ningú no sap què és. Cal recuperar l'autoritat. Hem començat per no corregir l'ortografia, després passarem a la sintaxi, la semàntica, la llengua... Cap a on anem? ¿Eliminant la disciplina en l'educació ens fem més intel·ligents? La intel·ligència es forma venent els límits.

A.C. Això pot semblar un discurs de dretes.

G.L. Sí, defensant la norma sembla que sigui de dretes, però crec que és tràgic que no millori l'educació precisament de cara als més desfavorits, perquè o se'ls donen eines o no tenen res.*

“Vaig venir amb la dona. Teníem 21 anys i havíem acabat magisteri. Ella feia psicologia i jo pedagogia. Ens vam trobar amb una Barcelona molt més bruta que ara, però hi havia molta vida per a algú que venia de Pamplona. Recordo les escoles d'estiu i la vida al carrer. Era la Rambla de l'Ocaña. Ens hi vam quedar”. I ell es va fer mestre de primària, després professor de filosofia i ara, preocupat per la situació de l'educació a Catalunya, ha publicat ‘L'escola contra el món’ (La Campana), on aporta un punt de vista molt allunyat dels tòpics i arriba a una conclusió: no hi ha res com un bon mestre.

